

Muraközy 200

A harmadik feladatlap témája kerek évfordulóhoz kapcsolódik. **Arra kérünk titeket, hogy keressétek fel a Ráday Múzeumban található A kulcsra zárt szoba titkai, Muraközy János élete és festészete című állandó kiállítást, melyet Kovács Hajnalka múzeumpedagógus idegenvezetésével tekinthettek meg a következő időpontokban:**

2024. január 15-től 2024. február 5-ig.

A III. forduló beküldési határideje: 2024. február 9.

A múzeumlátogatás időpontjának egyeztetése a következő telefonszámon lehetséges:

Kovács Hajnalka
múzeumpedagógus
Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Múzeuma
e-mail: radaymuzeum.hajnal@gmail.com
tel: +36 20 299 6071

A forduló feladatai e kiállítás anyagát dolgozzák fel.

1. Miért kapta az állandó kiállítás A kulcsra zárt szoba titkai címet?

Hegedüs Géza Kulcsra zárt szobában című Muraközy János életét feldolgozó könyve alapján kapta a kiállítás a címét. Utal arra a legendára, hogy Muraközy János a festményeit egy kulcsra zárt szobában őrizte, s csak halála után ismerték meg e szoba titkait az emberek.

2 pont/

2. Igaz vagy hamis?

A következő állítások Muraközy János életéhez kapcsolódnak. Döntsétek el, hogy igazak vagy hamisak! A hamisakat javítsátok is ki!

a, A Muraközy család ősei a Muraközből a török hódítók, majd az ellenreformáció miatt menekültek északabbra, végül letelepedtek a megélhetést és szabad vallásgyakorlást biztosító Kecskeméten.

b, Muraközy János 1824. február 8-án született Kecskeméten.

c, Muraközy Jánosnak három testvére született, két fiú és egy lány.

d, Muraközy János alsófokú tanulmányait a lutheránusok pesti iskolájában és a kecskeméti reformátusoknál végezte, majd itt fejezte be a gimnáziumi és főiskolai évfolyamokat is.

e, Muraközy fiatalkorában festőművész szeretett volna lenni, ám édesapja nyomására jogi tanulmányokat folytatott a Kecskeméti Főiskolán.

f, Muraközy János legjobb barátai közé tartozott Jókai Mór, aki 1830 októberétől 1844 júliusáig Kecskeméten volt joghallgató.

g, 1847-ben tette le az ügyvédi vizsgát.

h, Festészetet is tanult Párizsban Marastoni Jakabnál, valamint Bécsben Karl Rahl iskolájában Than Mór és Lotz Károly évfolyamtársaként.

i, Marastoni Jakab működtette az Első Magyar Festészeti Akadémiát.

j, 1848/49-ben nemzetőr százados, Kecskemét város gerillacsapatának kapitánya, majd honvéd százados.

k, A szabadságharc leverését követően bujdosni kényszerült, bujdosásának egyik helyszíne 1850 novemberében a bükki Tardona, ahol Jókai Mórral is találkozott.

l, 1855 után városi, majd takarékpénztári hivatalnok.

m, A kecskeméti Ráday Múzeumban látható egy portré, amely a fiatal Muraközy Jánost ábrázolja, a festője pedig barátja, Jókai Mór.

Megoldás:

a, A Muraközy család ősei a Muraközből a török hódítók, majd az ellenreformáció miatt menekültek északabbra, végül letelepedtek a megélhetést és szabad vallásgyakorlást biztosító Kecskeméten. Igaz

b, Muraközy János 1824. február 8-án született Kecskeméten. Igaz

c, Muraközy Jánosnak három testvére született, két fiú és egy lány. Igaz

d, Muraközy János alsófokú tanulmányait a lutheránusok pesti iskolájában és a kecskeméti reformátusoknál végezte, majd itt fejezte be a gimnáziumi és főiskolai évfolyamokat is. Igaz

e, Muraközy fiatalkorában festőművész szeretett volna lenni, ám édesapja nyomására jogi tanulmányokat folytatott a Kecskeméti Főiskolán. Igaz

f, Muraközy János legjobb barátai közé tartozott Jókai Mór, aki 1830 októberétől 1844 júliusáig Kecskeméten volt joghallgató. Hamis

Legjobb barátai közé tartozott Jókai Mór, aki **1842** októberétől 1844 júliusáig Kecskeméten volt joghallgató.

g, 1847-ben tette le az ügyvédi vizsgát. Igaz

h, Festészetet is tanult Párizsban Marastoni Jakabnál, valamint Bécsben Karl Rahl iskolájában Than Mór és Lotz Károly évfolyamtársaként. **Hamis**

Festészetet is tanult **Pesten** Marastoni Jakabnál, valamint Bécsben Karl Rahl iskolájában Than Mór és Lotz Károly évfolyamtársaként.

i, Marastoni Jakab működtette az Első Magyar Festészeti Akadémiát. **Igaz**

j, 1848/49-ben nemzetőr százados, Kecskemét város gerillacapatának kapitánya, majd honvéd százados. **Igaz**

k, A szabadságharc leverését követően bujdosni kényszerült, bujdosásának egyik helyszíne 1850 novemberében a bükki Tardona, ahol Jókai Mórral is találkozott. **Hamis**

A szabadságharc leverését követően bujdosni kényszerült, bujdosásának egyik helyszíne **1849** novemberében a bükki Tardona, ahol Jókai Mórral is találkozott.

l, 1855 után városi, majd takarékpénztári hivatalnok. **Igaz**

m, A kecskeméti Ráday Múzeumban látható egy portré, amely a fiatal Muraközy Jánost ábrázolja, a festője pedig barátja, Jókai Mór. **Igaz**

16 pont/

3. Muraközy a haza szolgálatában

a, A forrás segítségével egészítsétek ki a hiányos szöveget!

<https://barcikaihistorias.hu/tardonara-gyertek-emberseget-tanulni-3-resz-murakozy-janos-es-jokai-mor/>

A március 15-i események után visszatért, és az elsők között jelentkezett 1848 májusában az V. század volt, júliusban pedig már szolgált. Az Országos Honvédelmi Bizottmány 1848. december 16-i felhívását követően kezdődött meg a kecskeméti szabadcsapat szervezése, amely főleg lovasokból álló csapatot jelentett, olyan fegyverzettel, „ami van”, és gerilla taktikát alkalmazva.

1849. január-május között működött Muraközy szabadcsapata, ahol rangot kapott. Önként jelentkezett a feladatra, és a kiképzésben is közvetlenül részt vett. számát kezdetben 200, majd 400 főre becsülik a források. A csapat később beolvadt a 1849. március 26-án hajtották végre a legnagyobb akciójukat Muraközy gerillái, amikor a császári csapatok Kecskemét városától kikényszerített utánpótlásait sikeresen megszerezték. Muraközy a szabadságharc végnapjáig kitartott a haza szolgálatában.

A szabadságharc leverését követően a gerillacsapatokban részt vevőkre kényszerosorozás várt. Muraközy egy ideig Kecskeméten bujkált, majd a Bükk erdeiben húzta meg magát. Személyazonosságát is „váltott”, álnéven mint járta a vidéket, aki osztrák megbízólevéllel készít tájképeket. Jókaihoz 1849 novemberében érkezett

Megoldás:

A március 15-i események után visszatért **szülővárosába**, és az elsők között jelentkezett **nemzetőrnek**. 1848 májusában az V. század **kapitánya** volt, júliusban pedig már **főhadnagyként** szolgált. Az Országos Honvédelmi Bizottmány 1848. december 16-i felhívását követően kezdődött meg a kecskeméti szabadcsapat szervezése, amely főleg lovasokból álló csapatot jelentett, olyan fegyverzettel, „ami van”, és gerilla taktikát alkalmazva.

1849. január-május között működött Muraközy szabadcsapata, ahol **századosi** rangot kapott. Önként jelentkezett a feladatra, és a kiképzésben is közvetlenül részt vett. **Gerilláinak** számát kezdetben 200, majd 400 főre becsülik a források. A csapat később beolvadt a **honvédségbe**. 1849. március 26-án hajtották végre a legnagyobb akciójukat Muraközy gerillái, amikor a császári csapatok Kecskemét városától kikényszerített utánpótlásait sikeresen megszerezték. Muraközy a szabadságharc végnapjáig kitartott a haza szolgálatában.

A szabadságharc leverését követően a gerillacsapatokban részt vevőkre kényszerosorozás várt. Muraközy egy ideig Kecskeméten bujkált, majd a Bükk erdeiben húzta meg magát. Személyazonosságát is „váltott”, **Johann Fekete / Schwarz** álnéven mint **festő** járta a vidéket, aki osztrák megbízólevéllel készít tájképeket. Jókaihoz 1849 novemberében érkezett **Tardonára**.

10 pont/

b, Párosítsátok a következő fogalmakat a helyes meghatározásokkal! A nagybetűk mellé írjátok a megfelelő számokat!

A, nemzetőr B, gerilla C, kényszersorozás

1. Az 1848/49-es szabadságharc bukása után a megtorlás egyik fajtája, mely a hadsereg katonáit és tisztjeit érintette. Közel 50 ezer személyt vezényeltek és olvasztottak a császári hadseregbe.
2. 1848-ban alakult, a polgárság soraiból szervezett önkéntes fegyveres alakulat tagja, azaz polgári katona, aki szükség esetén a saját országa területén harcolni köteles.
3. Irreguláris hadsereg, mely a társadalom különböző rétegéből önkéntes alapon szerveződő harci alakulat. Az ellenséget apró, alkalomszerű csatározásokkal gyengíti, például utánpótlási vonalait támadja.

Megoldás: A-2, B-3, C-1

3/

c, A következő festmény Muraközy Jánost ábrázolja. Kiknek a munkája?

A festmény alkotói: Than Mór, Lotz Károly, Markó András

3/

d, A kiállítás egyik vitrinéről készült a következő kép. Nevezétek meg a fotón is látható, Muraközy hagyatékban található tárgyakat, amelyek a katonáskodáshoz kapcsolódnak!

Például a mives díszkard, zsoldtartó tábori pénzeszláda, nemzetőr karszalagok vagy az 1849-es katonai Oktató szabályzat. 4/

4. Muraközy, a romantikus Jókai-hős

a, A következő források Muraközy Jánosról szólnak. A forrásokat elolvasva nevezetek meg legalább egy Jókai regényt, amelynek hőisében Muraközy Jánosra ismerhetünk! Mely alakot formázta regényében róla az író?

„Az én időmben a juristaélet gyöngyélet volt... A fő dolog az volt, hogy testben és lélekben életrevalókká legyünk... A diákok egymásnak is adtak órákat, - mégpedig ingyen -, ki-ki amiből a legjobb volt, vagy amire a kötelező órák keretében nem került sor. A főiskola „tornamestere” Muraközy János volt. Néhányan szabad délutánjaikon rendszeresen tartottak edzést a Mária kápolna közelében... Itt gyakorolták a bothajtást, volt futás, birkózás, magas- és távolugrás... ő trenírozta a többieket, ...ő tanított bennünket karddal és törrel vívni, mégpedig plastron (vívómellény) nélkül. Hozzászokott a bőrünk a vágáshoz. Dicsekvés volt a kék, veres ütészolt a karon és a mellen.”

(Jókai Mór: Az én életem regénye. Munditer Bt. 2008)

„Jókai gyakran védekezett azzal, amikor csodálatos hősei miatt támadta a kritika, hogy ő ezekkel a hősökkel találkozott, személyesen ismerte őket. Muraközy János tényleg Jókai-hőshöz hasonló külsővel és képességgel rendelkezett, s sok tekintetben Jókai-hőshöz hasonló pályát futott, jogásznak készült, festő lett, a szabadságharcban egy guerillacsapat élén vitt végbe hőstetteket, a szabadságharc bukása után bujdosott...”

<https://barcikaihistorias.hu/tardonara-gyertek-emberseget-tanulni-3-resz-murakozy-janos-es-jokai-mor/>

Megoldás:

Jókai Mór: Tengerszemű hölgy című regényében Muraközyről formálta hős a gerillacsapat kapitánya, aki időben érkezik, így megmenti a cigánylánynak öltözött tengerszemű hölgyet.

1/

b, Oldjátok meg az itt látható betűhálót! Húzzátok ki a táblázatban rejtőzködő értelmes szavakat! Majd írjátok le! Függőlegesen, vízszintesen és átlósan is keresséjtek! A megfejtést a kimaradt betűkből állíthatjátok össze. Az x, q betű kakukktojás!

J	D	O	H	Á	N	Y	Z	A	C	S	K	Ó	Q	X	Q
X	Ó	X	Ö	X	X	X	X	X	X	Á	X	X	X	M	X
Q	X	K	N	Q	Q	C	A	R	L	R	A	H	L	X	Q
X	Í	Q	A	Q	X	X	X	Q	H	A	J	Ó	X	Q	G
Q	G	E	R	I	L	L	A	K	A	P	I	T	Á	N	Y
E	X	Q	C	Q	M	X	X	Q	X	Q	X	X	X	Q	E
Q	S	X	K	Q	Q	Ó	X	Q	T	X	V	X	X	Ó	N
V	X	Q	É	Q	X	Q	R	Q	Q	X	Q	X	E	Q	E
X	Q	X	P	É	N	Z	E	S	L	Á	D	A	X	R	S

A rejtőzködő szavak:

Jókai Mór, gerillakapitány, Sára, pénzesláda, önarckép, dohányzacskó, Carl Rahl, hajó, Gyenes

Megfejtés: vívómester , mester vívó is elfogadott lett

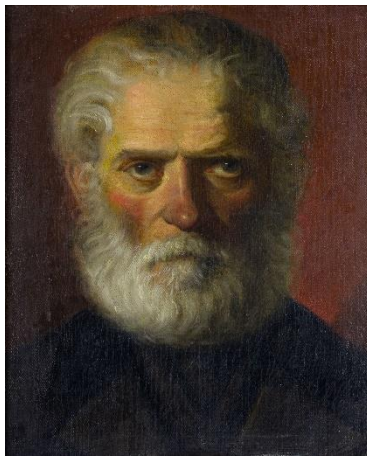
10/

5. Muraközy, a festő

a, A következő festményeket Muraközy János alkotta. Kiket ábrázolnak a portrék, milyen kapcsolatban álltak a művésszel az ábrázolt személyek?

Felesége Gyenes Sára

Apósa Gyenes Mihály

Jókai Mór, a barátja

6/

b, Muraközy János mely művéhez készítette a következő vázlatot és tanulmányt?

A gerillakapitány búcsúja

1/

6. Muraközy és kora

a, Készítsetek digitális képet Muraközy és kora címmel! A kép műfaja montázs legyen!

10/

b, Muraközy János, az előtáncos

A források szerint többször volt a bálók előtáncosa. Magyarazzátok meg, mit jelent ez!

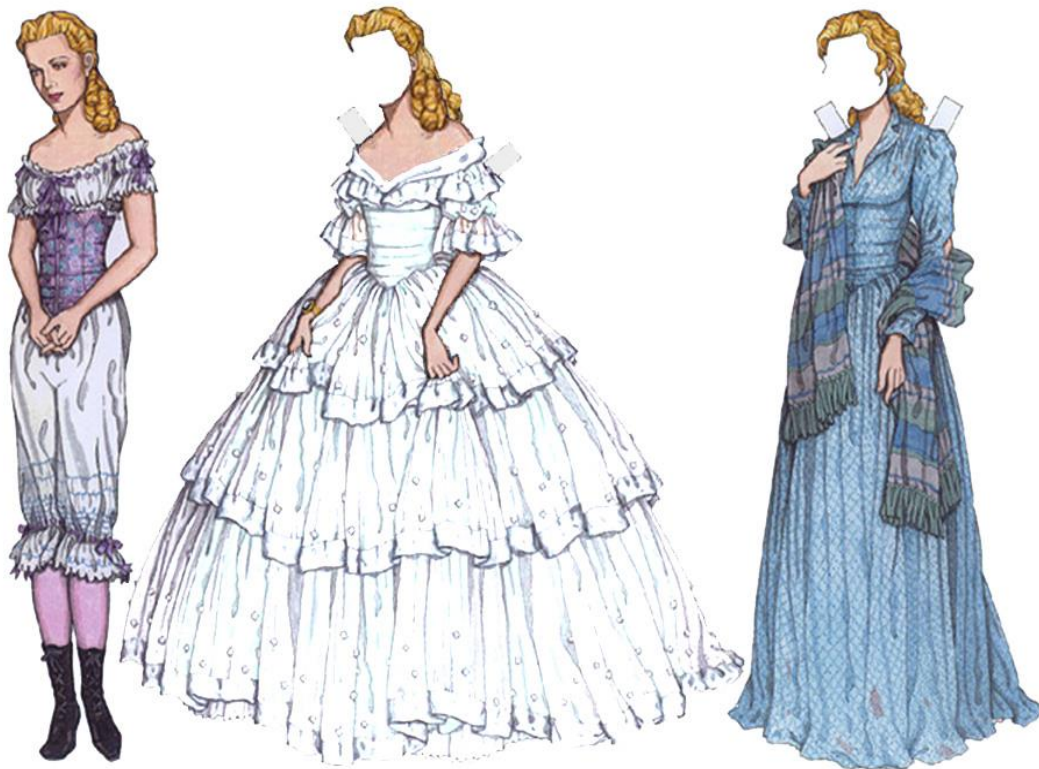
Megoldás: A XIX. században a polgári és úri bálokon előtáncosokat választottak a legkiválóbb táncosokból. Ők nyitották meg a bálót, vezették fel a többi táncost.

2/

Majd keressétek meg az első bálozó kisasszony megfelelő ruháját, továbbá soroljátok fel, milyen kiegészítőkkel látnátok el még el a jeles napon!

Az első bálozó kisasszony ruhája fehér volt, ezért az első ruha a leginkább alkalomhoz illő. Kiegészítették fehér hosszú kesztyűvel, legyezővel, ékszerrel és a füzetkével, amibe a táncrendet jegyezhetette fel a hölgy.

5/

7. Keresgélő

Zenei örökségünk dallamai hűen tükrözik népünk történelmét. Magyarságunk küzdelmét a függetlenségért, szabadságért folyamatosan végigkísérte a nép ajkán keletkezett népdal. A legények regruta korukban énekeltek a legtöbbit. Egy ismert katonadal 1. versszakának szövegét olvashatjátok az alábbiakban:

Jól van dolga a mostani huszárnak,

Nem kell szénát kaszáljon a lovának,

Mert a széna porcióba van kötve, van kötve, de van kötve,

Gyere, rózsám, tedd a lovam elébe!

Dr. Kálmán Lajos: A Kecskemét környéki népdalkincs kistükre /KECSKEMÉTI FÜZETEK 9./ című gyűjteményében találtak egy nagyon hasonló szövegezésű éneket. Dallama viszont teljesen eltér az adott daltól. Keressétek ki Kálmán Lajos könyvéből a rokondalt! Írjátok le a szövegét, majd alkossatok a témához illő négy soros 2. versszakot!

Megoldás:

„Jól van sora babám, a mostani huszárnak.

Szénát, zabot nem arat a lovának.

Mert a széna porcióba van kötve,

Gyere kisangyalom, add a lovam elébe.”

4/

A témához illő 2. versszak kreatív egyéni megoldás volt.

6/

Összesen: 83 pont